

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
Č. J.	31/2021
DATUM ZPRACOVÁNÍ	30. dubna 2021
KONTAKTNÍ OSOBA	
TELEFON	
E-MAIL	

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. K materiálu obecně

Navrhujeme, aby v rámci změny vodního zákona byla do vodního zákona vložena právní úprava možnosti znovupoužití (recyklace) odpadních vod z čistíren odpadních vod tak, aby v případech, kdy jsou pro znovuvyužití takových odpadních vod na straně provozovatele vhodné podmínky, byl stanoven právní rámec a pravidla pro znovuvyužití. Do vodního zákona by bylo vhodné doplnit pravomoc vodoprávních úřadů vydávat povolení k recyklaci odpadních vod z čistíren odpadních vod a podmínky vydávání tohoto povolení, které mohou být blíže specifikovány v nařízení vlády nebo jiném prováděcím právním předpisu.

Odůvodnění:

Důvodová zpráva k připomínkovanému návrhu zákona v obecné části písm. e) uvádí, že z předpisů Evropské unie je pro navrhovanou úpravu relevantní mj. směrnice Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod.

Dle článku 12 odst. 1 Směrnice Rady ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS): „**Kdykoli je to vhodné, měly by být vyčištěné odpadní vody znovu použity. Způsoby zneškodňování musí minimalizovat nepříznivé účinky na životní prostředí.**“

Koncepce na ochranu před následky sucha pro území České republiky schválená vládou České republiky již dne 24.7.2017 navrhuje: „**Je třeba vytvořit legitimní postupy v souladu s legislativními podmínkami, který by veřejná správa mohla v praxi využívat.**“

Vodní zákon však dosud v rozporu uvedenou směrnicí, která je relevantní pro připomínkovanou novelu vodního zákona, neobsahuje podrobný právní rámec stanovující možnosti znovu použití městských odpadních vod (recyklace odpadních vod) z čistíren odpadních vod. Nadále v rozporu s koncepcí vlády, která byla přijata již v červenci 2017, chybějí potřebné legislativní nástroje, které by výslovně připustily možnost opětovného používání čištěné odpadní vody tam, kde existuje technický, ekonomický a ekologický potenciál, a jasně stanovily podmínky.

Nedostatek vody ohrožuje mj. průmysl a může vést k omezení či dokonce zastavení průmyslové výroby. Průmyslové podniky proto připravují a realizují opatření s cílem těmto důsledkům zabránit. Vodní zákon

s výjimkou § 38 odst. 11 písm. b) možnosti opětovného využívání odpadních vod právně neupravuje a existuje právní nejistota, kdo a za jakých podmínek může opětovně využívat (recyklovat) odpadní vody z čistíren odpadních vod. Je proto nutné v zákoně jasně stanovit, že opětovné používání čištěné odpadní vody je možné již na základě stávající právní úpravy tak, aby byla zajištěna právní jistota adresátů právní normy (držitelů povolení k nakládání s vodami).

Uvedená právní nejistota značně znesnadňuje přípravu projektů průmyslových podniků na recyklaci a znovupoužití odpadních vod z čistíren odpadních vod pro účely znovupoužití v rámci průmyslové výroby.

Recyklace odpadních vod je jedním ze způsobů ochrany povrchových a podzemních vod. Recyklovaná odpadní voda může být využívána opakovaně v po sobě jdoucích cyklech, a snižuje tak spotřebu povrchové a podzemní vody. Recyklace odpadních vod snižuje množství vyčištěných odpadních vod z čistíren odpadních vod vypuštěných do povrchových či podzemních vod, neboť odpadní voda není vypuštěna, ale recyklována a znovu využita a tím se zvyšuje kvalita povrchové a podzemní vody v krajině.

S ohledem na řešenou problematiku v připomínkované novele vodního zákona zaměřující se mj. na zvýšení kvality povrchové a podzemní vody navrhujeme do uvedené novely vložit rovněž právní úpravu recyklace odpadních vod. Do vodního zákona by bylo vhodné doplnit pravomoc vodoprávních úřadů vydávat povolení k recyklaci odpadních vod z čistíren odpadních vod a podmínky vydávání tohoto povolení, které mohou být blíže specifikovány v nařízení vlády nebo jiném prováděcím právním předpisu.

Tato připomínka je zásadní.

2. Obecně k připomínce k § 40 odst. 3

Vymezení havárie mimořádného rozsahu je v mnoha případech neurčitě a vágní. Navržená právní úprava tak postrádá prvky konkrétnosti. V důsledku tak může být za havárii mimořádného rozsahu označena havárie či nehoda, která může mít znaky mimořádnosti, při jejím bližším zhodnocení se však projeví jako méně významná. Domníváme se, že pro stanovení toho, co je havárií mimořádného rozsahu, by mohly být přijaty konkrétní parametry (např. limitní hodnoty pro látky definované v § 40 odst. 2), při jejichž překročení by bylo jasně definováno, že se jedná o havárii mimořádného rozsahu. Vzhledem k tomu, že o označení havárie za havárii mimořádného rozsahu má v případě pochybností rozhodovat Hasičský záchranný sbor, a to i bez nutnosti projednání s vodoprávním úřadem, který má však největší znalosti o látkách i dotčených vodních útvech samotných, mohlo by konkrétnější vymezení pomoci k přesnějšímu zařazení havárie.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

3. K § 40, odst. 3, písm. a) až e) – Neurčitá definice havárie mimořádného rozsahu

Pojem „havárie mimořádného rozsahu“ je vymezen neurčitě, což bez dalšího upřesňujícího postupu může vést k nesprávnému vyhodnocení závažnosti situace.

Navrhujeme do § 41 odst. 7 doplnit zmocnění: „Ministerstvo životního prostředí stanoví vyhláškou způsob a rozsah hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků **a bližší postup pro určení havárie mimořádného rozsahu podle § 40 odst. 3**“. a stanoví metodiku pro vydávání nápravných opatření.

Odůvodnění:

Viz text připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

4. K § 40, odst. 4 – Nová kompetence HZS rozhodnout, zda se jedná o havárii mimořádného rozsahu

V případě pochybností, zda se jedná o havárii mimořádného rozsahu, je třeba, aby HSZ projednal tuto skutečnost s vodoprávním úřadem vždy a to i dodatečně, aby nedošlo k nesprávnému vyhodnocení závažnosti situace.

Navrhujeme doplnit text.

V případě pochybností, zda se jedná o havárii mimořádného rozsahu, rozhodne Hasičský záchranný sbor České republiky po projednání s vodoprávním úřadem, je-li takové projednání možné. **Není-li toto projednání možné bezprostředně po zjištění havárie, provede HZS toto projednání dodatečně a to v co nejkratší možné lhůtě.** Na rozhodování Hasičského záchranného sboru České republiky se nevztahují části druhá a třetí správního řádu.“

Odůvodnění:

Viz text připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

5. K § 40 odst. 4

Navrhujeme doplnit mechanismus, kterým subjekt, který rozhodl o tom, že se jedná o havárii mimořádného rozsahu, měl možnost změnit klasifikaci události např. doplněním věty na konci odstavce ve znění: „V průběhu zásahu, případně po jeho ukončení, může na základě vyhodnocení skutečného rozsahu havárie dojít ke změně kvalifikace havárie ve vztahu k závažnému zhoršení jakosti povrchových nebo podzemních vod podle odstavce 3.“.

Odůvodnění:

Rozhodnout o tom, zda se jedná o havárii mimořádného rozsahu, bude nutno na samém počátku zásahu, aby bylo jednoznačně zřejmé, kdo bude zneškodňování havárie řídit. Tedy v době, kdy ještě nemusí být známo, jaké skutečné škody byly způsobeny. Vzhledem k tomu, že vymezení parametrů havárie mimořádného rozsahu je značně nekonkrétní, mělo by být umožněno provést překlasifikaci havárie oběma směry v průběhu zásahu, případně i po jeho vyhodnocení. Tedy nejen, že v průběhu zásahu se zjistí, že ke škodám dochází až následně v toku a jistým časovým odstupem apod. nebo naopak, že HZS v první fázi vyhodnotí podle vizuálního vjemu havárii jako rozsahem mimořádnou (např. velké objemy pěny), ale v průběhu zásahu nebo po něm se zjistí, že nedošlo k žádnému poškození životního prostředí. Považujeme za nezbytné umožnit změnu hodnocení závažnosti havárií po prošetření jejich příčin a následků.

Tato připomínka je zásadní.

6. K § 41, odst. 1, odst. 3 - Ohlašování havárie HZS, který bude sám informovat vodoprávní úřad, správce povodí a ČIŽP – nutná úprava související vyhl. o náležitostech havarijního plánu

Dle vyhl. č. 450/2005 Sb. musí havarijní plán obsahovat mj.: § 5 Náležitosti havarijního plánu bod 3j adresy a telefonická spojení na správní úřady.....tyto údaje již v tuto chvíli nebude nutné uvádět a aktualizovat, neboť informování dotčených institucí bude zajišťovat HZS.

Navrhujeme v souladu s novým zněním zákona přepracovat i související vyhl. č. 450/2005 Sb. Vyhláška o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků.

V tomto případě stanovit postup a termíny aktualizace či změny stávajících platných havarijních plánů.

Odůvodnění:

Viz text připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

7. K § 41, odst. 5 – a) Povinnost uhradit náklady spojené se šetřením a zneškodňováním havárie a s provedením opatření k nápravě; b) Rozsah a způsob odstranění závadného stavu stanoví a řídí vodoprávní úřad

a) Z textu není jasné o jaké konkrétní náklady „spojené se šetřením a zneškodňováním havárie“ se jedná. Bude se zde jednat rovněž např. o úhradu nákladů na platy státních zaměstnanců, analýzy a posudky zadané orgány státní správy apod.? Mělo by být upřesněno a zohledněno, do jaké míry se v rámci těchto činností jedná o tzv. veřejnou službu, kterou již má původce jako daňový poplatník „zaplatenu“, nebo do jaké míry se jedná o náklady nad její rámec. Může vést k různým výkladům a odlišnému přístupu úřadů. Povinnost nést náklady na provedení opatření k nápravě je upravena již ve stávajícím § 42 odst. 1. S ohledem na problematičnost a nejasnost ustanovení navrhujeme část týkající se nákladů vypustit.

Není rozlišeno, zda se jedná o prvotní zásah k zamezení šíření následků havárie tzv. bezprostřední zneškodňování havárie (dle §9 vyhl. č. 450/2005 Sb.) či o následné sanační práce (zneškodňování havárie dle §10 vyhl. č. 450/2005 Sb.).

b) Vodoprávní úřad nemá kapacitu ani možnosti k tomu určovat způsob odstranění následků havárie, dostačující by mělo být stanovení opatření k nápravě - cílových limitů např. dle Metodického pokynu MŽP (Indikátory znečištění 2014?), jiného či např. analýzy rizik, odborného posudku....

Navrhujeme toto znění textu:

„(5) Původce havárie je povinen na výzvu orgánů uvedených v odstavci 3 při provádění opatření **při bezprostředním odstraňování příčin havárie (dle § 9 vyhl. č. 450/2005 Sb.) i při zneškodňování havárie (dle § 10 vyhl. č. 450/2005 Sb.)** s těmito orgány spolupracovat ~~a uhradit náklady spojené se šetřením a zneškodňováním havárie a s provedením opatření k nápravě. O nákladech podle věty první rozhoduje vodoprávní úřad ve správním řízení.~~ Rozsah a způsob odstranění závadného stavu stanoví a řídí vodoprávní úřad.“

Pozn.: „Bezprostřední odstraňování příčin havárie“ a „zneškodňování havárie“ je definováno vyhl. MŽP č. 450/2005 Sb., v § 9 a § 10; jedná se o 2 různé fáze havárie. Připomínka směřuje k tomu, že nově stanovená povinnost původce havárie se dle návrhu vztahuje pouze k fázi „zneškodňování havárie“, jejíž rozsah je vymezen v § 10, nikoliv k fázi „bezprostředního odstraňování příčin havárie“, jejíž rozsah je vymezen v § 9.

V této fázi je účast původce rovněž nezbytná. Část ustanovení k úhradě nákladů navrhujeme zcela vypustit, viz naše zdůvodnění v původní zprávě. Nově vložený text je zvýrazněn, návrh na vypuštění textu je přeškrtnut.

Odůvodnění:

Viz text připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

8. K § 42, odst. 1 – Opatření k nápravě, nesoulad ustanovení § 41 odst. 5 a § 42 odst. 1

V § 42, odst. 1 není předmětem navržené změny a zůstává zde pravomoc jak vodoprávního úřadu tak ČIŽP ukládat a zabezpečovat opatření k nápravě. S ohledem na navržené znění § 41 odst. 5 (poslední věta) zůstává nejistý výklad, zda pravomoc ukládat a zabezpečovat NO bude mít pouze vodoprávní úřad, nebo zda zůstane současně i nadále v pravomoci ČIŽP.

Navrhujeme upravit text.

„K odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (dále jen "závadný stav") uloží vodoprávní úřad ~~nebo Česká inspekce životního prostředí~~ tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod nebo původci havárie (dále jen „původce závadného stavu“), povinnost provést opatření k nápravě závadného stavu (dále jen "opatření k nápravě"), popřípadě též opatření k zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci. Náklady na provedení opatření k nápravě nese ten, jemuž bylo opatření k nápravě uloženo. Pokud ten, komu byla uložena opatření, je neplní a hrozí nebezpečí z prodlení, zabezpečí opatření k nápravě vodoprávní úřad ~~nebo Česká inspekce životního prostředí~~ na jeho náklady. ...“

Odůvodnění:

Viz text připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

9. K § 42 odst. 9

Ustanovení nereflektuje způsob nabytí majetku jiným způsobem uvedeným ve zvláštním zákoně (Zk. č. 92/1991 Sb.) a odpovědnost za způsobenou majetkovou újmu nebo kompenzace za omezení užívání majetku vlastníka dotčeného opatřeními k nápravě zůstávají na nabyvateli majetku, na kterém je vázán závadný stav.

Navrhujeme do § 42 odstavce 9 vložit větu:

V případě uvedeném v odstavci 2, kdy se jedná o nabyvatele majetku získaného způsobem uvedeným ve zvláštním zákoně, jsou náhrady za majetkovou újmu nebo omezení vzniklá vlastníků při provádění opatření k nápravě, hrazeny zadavatelem těchto prací, vyjma omezení a majetkové újmy způsobené nabyvateli majetku, na který je závadný stav vázán.

Odůvodnění:

V případě že se jedná o nabyvatele majetku dle zvláštního zákona, kdy nebyla poskytnuta sleva z kupní ceny bez ohledu na přítomnost závadného stavu, se na základě tzv. "Ekologické smlouvy" zavázal stát k odstranění závadného stavu a jako takový je také smluvní stranou zhotovitelů opatření k nápravě. V takovém případě by měl být závazek státu také promítnut do odst. 9 §42, kdy by stát prostřednictvím Ministerstva financí neodpovídal jen za odstranění závadného stavu, ale také za náhradu majetkové újmy nebo omezení vzniklá vlastníkům při provádění opatření k nápravě na jejich pozemcích nebo stavbách, vyjma pozemků a staveb nabyvatele.

Tato připomínka je zásadní.

10. K § 115, odst. 18 – Nová povinnost schvalovat provozní řád vodního díla pro čištění odpadních vod s povoleným množstvím vypouštěných odpadních vod větším než 6 000 m³/rok

S tímto návrhem nesouhlasíme. Změna bude mít dopad na široké spektrum provozovatelů ve formě zvýšené administrativní zátěže. S ohledem na skutečnosti uvedené v RIA se úniky z ČOV podílejí na vzniku havárií v průměru 2,8 % /rok. Administrativní zátěž provozovatelů tak nebude adekvátní vzhledem k předpokládanému účinku navrhované změny. Není doložena příčinná souvislost mezi schválením provozního řádu a únikem/havárií. Nesprávně provozovanou ČOV lze identifikovat již na základě nevyhovující kontroly jakosti odpadních vod.

Navrhujeme upravit text.

~~„(18) Manipulační řád vodního díla a provozní řád vodního díla pro čištění odpadních vod s povoleným množstvím vypouštěných odpadních vod větším než 6 000 m³/rok schvaluje vodoprávní úřad rozhodnutím.“~~

Odůvodnění:

Požadujeme novelizační bod č. 11 (úpravu dotčeného ustanovení § 115 odst. 18) vypustit, jedná se o další administrativní zátěž pro provozovatele, která byla zcela správně ze zákona vypuštěna v roce 2010. Navrácení povinnosti do zákona nezlepší situaci ve vodním hospodářství, pouze dodatečně zvýší administrativní zátěž. Samotná důvodová zpráva k materiálu neobsahuje odpovídající argumenty (podložené daty) pro znovuzavedení této povinnosti. Zpráva RIA se doplnění této povinnosti zevrubně věnuje, ale jen ze strany vyčíslení administrativních nákladů, které jsou z pohledu provozovatelů navíc hrubě podhodnocené. Klíčovému argumentu, kterým by mělo být zlepšení situace ve vodním hospodářství, se RIA téměř nevěnuje ani neobsahuje předpokládané přínosy, pouze vágní konstatování, že se „sníží riziko vzniku havárie nebo kontinuálního znečišťování povrchových vod“ bez jakékoliv kvantifikace. Nelze akceptovat logiku návrhu, že znovuzavedení povinnosti nepřinese až takové navýšení administrativy a proto má smysl i bez uvedení odpovídajících argumentů, proč znovu povinnost zavést.

Vzhledem k uvažované kapacitě se navrhovaná úprava týká převážné většiny provozovaných ČOV. Provozní řád je živý a pro provozovatele stěžejní dokument, který podléhá pravidelným revizím a korekcím. V podstatě každý drobný zásah do technologie – větší oprava, oprava výměnou, rekonstrukce vyžaduje úpravu nebo doplnění PŘ, nebo jeho příloh. Pak by bylo nutné po každé změně žádat VÚ o nové rozhodnutí. Při počtu provozovaných ČOV a množství změn je to takřka nezvládnutelná agenda. Toto by nebylo ani možné zajistit ihned po vydání novely zákona. Stejně tak by na společnosti dolehla další administrativa.

Tato připomínka je zásadní.

11. K § 116, odst. 5 – FO – pokuta za přestupek podle § 116 odst. 1, písm. b)

Ve vymezení přestupku chybí zvláště nebezpečné závadné látky a prioritní nebezpečné látky.

Navrhujeme doplnit text.

„(5) Za přestupek podle odst. 1 písm. b) spáchaný vypouštěním odpadních vod s obsahem nebezpečných závadných látek, **zvláště nebezpečných závadných látek a prioritních nebezpečných látek** do vod povrchových nebo podzemních bez povolení k nakládání s vodami lze uložit pokutu do 500 000 Kč.“

Odůvodnění:

Viz text připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

12. K § 122 – 125h

Nesouhlasíme se všeobecným zpříšňováním při porušení povinností

Odůvodnění:

Jakékoliv zvýšení sazeb za porušení povinností nezlepší četnost nebo závažnost nežádoucích událostí.

Tato připomínka je zásadní.

13. K § 123 odst. 1, písm. a) a K § 125h odst. 1, písm. a)

Nesouhlasíme se zavedením, že se nově fyzická, právnická osoba jako původce havárie dopustí přestupku už tím, že způsobí havárii.

Odůvodnění:

V celkovém důsledku toto spíše povede k zatajování, a tím k zhoršení rychlého a efektivního řešení těchto událostí.

Tato připomínka je zásadní.

14. K § 125a, odst. 4 – PO – pokuta za přestupek podle § 125a odst. 1, písm. b)

Ve vymezení přestupku chybí zvláště nebezpečné závadné látky a prioritní nebezpečné látky.

Navrhujeme doplnit text.

„(4) Za přestupek podle odst. 1 písm. b) spáchaný vypouštěním odpadních vod s obsahem nebezpečných závadných látek, **zvláště nebezpečných závadných látek a prioritních nebezpečných látek** do vod povrchových nebo podzemních bez povolení k nakládání s vodami lze uložit pokutu do 25 000 000 Kč.“

Odůvodnění:

Viz text připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

15. K čl. III Účinnost

Požadujeme následující úpravu textu:

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení, s výjimkou ustanovení čl. I bodu č. 9, které nabývá účinnosti 1. ledna roku následujícího po vyhlášení tohoto zákona **a s výjimkou ustanovení čl. I bodu č. 11, které nabývá účinnosti do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.**“

Svaz ale primárně požaduje, aby tato nová povinnost nebyla novelou přidávána (viz připomínka výše k § 115).

Odůvodnění:

Aktuální právní úprava nevyžaduje po provozovatelích vodních děl s povoleným množstvím vypouštěných odpadních vod větším než 6 000 m³/rok schválení provozního řádu vodoprávním úřadem. Pokud má navrhovaná úprava vést k tomu, aby byly tyto provozní řády dodatečně vodoprávním úřadem schváleny, pak je nezbytné ponechat dostatečně dlouhou dobu pro administraci nezbytnou pro jejich schválení jak na straně provozovatelů, tak na straně vodoprávních úřadů.

Tato připomínka je zásadní.